

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13674

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να βάλετε στη σωστή χρονολογική σειρά τα ακόλουθα ιστορικά γεγονότα, αρχίζοντας από τα αρχαιότερα:

1. Διανομή της Ρωμανίας
2. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου
3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς
4. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών
5. Ειρήνη της Αυγούστας

(μονάδες 5)

Απάντηση: 1. Οριστικό Σχίσμα Εκκλησιών (1054), 2. Διανομή της Ρωμανίας (1204), 3. Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453), 4. Ειρήνη της Αυγούστας (1555), 5. Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου (1572)

(2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): αστικοποίηση, Βούλγαροι, μεταναστευτικός, στρατιωτικοποίηση, Σλάβοι, εποικιστικός, Θράκη, Μ. Ασία, θέματα.

Από τα μέσα του 7ου ως τα μέσα του 9ου αι. η _____ της βυζαντινής κοινωνίας εκφράζεται με την εμφάνιση των οικογενειακών επωνύμων και την οικοδόμηση πολλών κάστρων. Στις ευρωπαϊκές επαρχίες της αυτοκρατορίας είχαν εγκατασταθεί πολλοί _____. Το Βυζαντινό κράτος, για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, εφάρμοσε μια _____ πολιτική στο πλαίσιο της οποίας πολλοί μικρασιατικοί πληθυσμοί μετακινήθηκαν και εγκαταστάθηκαν στις επαρχίες της _____ της Μακεδονίας και της Νότιας Ελλάδας. Την ίδια περίοδο με τη δημιουργία παράλιων _____ η αυτοκρατορία κατόρθωσε να θωρακίσει τις παράλιες περιοχές, αλλού σε μικρότερο και αλλού σε μεγαλύτερο βάθος.

(μονάδες 5)

Απάντηση: στρατιωτικοποίηση, Σλάβοι, εποικιστική, Θράκης, θεμάτων

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: αλληλέγγυον, τυπογραφία.

(μονάδες 8+7=15)

Αλληλέγγυον: νόμος που επιβλήθηκε από τους Μακεδόνες και αποτέλεσε το μεγαλύτερο πλήγμα κατά των Δυνατών. Το αλληλέγγυον υποχρέωνε τους εύπορους γείτονες να καταβάλουν τους φόρους των φτωχών αγροτών της κοινότητας. (απάντηση στη σελ. 39 του σχολικού βιβλίου)

Τυπογραφία: Στη διάδοση της Αναγέννησης και του Ανθρωπισμού υπήρξε καταλυτική και η συμβολή της τυπογραφίας. Ως τα μέσα του 15ου τα βιβλία ήταν χειρόγραφα και γι' αυτό πολύ ακριβά και σπάνια. Έτσι, όταν Ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος από τη Μαγεντία της Γερμανίας χρησιμοποίησε, γύρω στο 1450, κινητά μεταλλικά στοιχεία για την εκτύπωση των βιβλίων, η ανθρωπότητα βρέθηκε μπροστά σε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, την εφεύρεση της τυπογραφίας. Τα τυπογραφεία εξέδωσαν κατά τον 15ο αιώνα 30-35 χιλιάδες βιβλία και τον 16ο 150-200 χιλιάδες, ευνοώντας έτσι την πρόσβαση στη γνώση. Η φιλομάθεια όμως του κοινού περιορίστηκε στις πόλεις. Στην επαρχία η πλειονότητα του πληθυσμού παρέμενε αναλφάβητη και μακριά από τις εξελίξεις. Θα χρειαστεί η συνδρομή ενός παρόμοιου κινήματος δύο αιώνες αργότερα, του Διαφωτισμού, για να αφυπνιστούν περισσότερο οι ανθρώπινες συνειδήσεις.

(Η απάντηση βρίσκεται στις σελίδες 120-121 του σχολικού βιβλίου)

ΘΕΜΑ 2

2.α Πώς και πότε υποτάχθηκε το Βουλγαρικό κράτος του Σαμουήλ στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία;

(μονάδες 13)

Το 976, ο νέος ηγεμόνας των Βουλγάρων Σαμουήλ γίνεται ο αρχιτέκτονας ενός νέου βουλγαρικού κράτους με κέντρο τη βορειοδυτική Μακεδονία (Πρέσπα-Αχρίδα). Ο Σαμουήλ, στη συνέχεια, επεκτείνει τις βουλγαρικές κτήσεις μέχρι το Δούναβη και την κεντρική Ελλάδα. Η προέλαση του Σαμουήλ ανησύχησε το Βυζάντιο. Αρχικά ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β', επειδή αντιμετώπιζε τότε εσωτερικά προβλήματα, περιορίστηκε σε διπλωματικά μέτρα. Αργότερα όμως, οι Βυζαντινοί ανέπτυξαν έντονη στρατιωτική δράση κατά των Βουλγάρων με πρώτη επιτυχία στην περιοχή του Σπερχειού από τον στρατηγό Νικηφόρο Ουρανό (997). Δεκαεννιά χρόνια αργότερα, το 1014, στη μάχη του Κλειδιού, κοντά στο Στρυμόνα, η νίκη των Βυζαντινών υπήρξε καθοριστική για την τύχη του βουλγαρικού κράτους: η Βουλγαρία, το 1018, υποτάσσεται και προσαρτάται στο Βυζάντιο, που με τη σειρά του εφαρμόζει πολιτική εντατικού εξελληνισμού της Παλαιοβουλγαρικής Εκκλησίας.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 45 του σχολικού βιβλίου)

2.β Ποια ήταν η νέα αντίληψη της Αναγέννησης σχετικά με την αγωγή και την επιστήμη;

(μονάδες 12)

Στη φράση του Έρασμου, σημαντικού εκπρόσωπου της ανθρωπιστικής κίνησης στην Ευρώπη, «*οι άνθρωποι δε γεννιούνται, αλλά γίνονται*» περικλείεται η αντίληψη του αναγεννησιακού ανθρώπου για τον ρόλο και τη δύναμη της εκπαίδευσης. Αυτό το πνεύμα της αγωγής είναι διάχυτο στα κείμενα της αναγέννησης. Πεποίθηση, εξάλλου, του ανθρώπου της εποχής ήταν ότι η επιστήμη εξελίσσεται με την παρατήρηση, την εμπειρία και το πείραμα.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 120 του σχολικού βιβλίου)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική